

SPIS TREŚCI

Wstęp	11
Fiskalizm a globalny kryzys finansowy	15
Pozytywne strony keynesowskiej polityki pobudzania popytu w trudnych czasach	18
Zestawienie kosztów keynesowskich pakietów ekspansji fiskalnej.....	19
Przestrzeń fiskalna a polityka ekspansji fiskalnej w złych czasach	20
Dywergencja i konwergencja gospodarki polskiej.....	21

Część I

Fiskalizm a wzrost gospodarczy

Wzrost fiskalizmu w świecie	27
Przyczyny wzrostu rozmiarów i funkcji państwa w rozwiniętych krajach demokratycznych	31
Wzrost dobrobytu: prawo Wagnera.....	31
Stronniczość fiskalna systemów demokratycznych	31
Aneks I. Dwa modele finansowania emerytur	33
Wpływ sytuacji politycznej po I i II wojnie światowej.....	34
Starzenie się społeczeństw zachodnich, większa dostępność emerytur i wysoki wskaźnik zastąpienia dochodów z pracy	35
Słabość konstrukcji „europejskiego modelu socjalnego”	38
„Europejski model socjalny” jako element arsenału poprawności politycznej w Europie Zachodniej.....	39
Finansowanie deficytów budżetowych a fiskalizm.....	43
Rola doktryny „taniego keynesizmu” w ekspansji fiskalizmu	44
Inercja taniego keynesizmu	46
Przykłady odejścia od keynesizmu: niekeynesowskie skutki konsolidacji polityki fiskalnej	47
Aneks II. Modele niekeynesowskich efektów redukcji wydatków publicznych.....	49
Widzialne koszty fiskalizmu	53
Niewidzialne koszty fiskalizmu (straty martwej wagi).....	55
Straty martwej wagi (SMW) podatków od dochodów z pracy	55
Szacunki strat martwej wagi (SMW) dochodów z pracy	57
Aneks III. Przegląd rezultatów badań elastyczności (i korelacji) wzrostu gospodarczego, zatrudnienia i inwestycji względem zmian w opodatkowaniu itd.	59
Koszty fiskalizmu w dobie mobilności siły roboczej.....	60
Owoc fiskalizmu: niskie tempo wzrostu gospodarczego	61

Szacunki optymalnego poziomu wydatków publicznych.....	66
Modele wzrostu gospodarczego.....	68
Aneks IV. 2000 lat historii konwergencji i dywergencji	71
Rodzaje konwergencji i czynniki ją określające	78
Konwergencja a stopień otwarcia gospodarki.....	78
Dywergencja i jej przyczyny.....	84
Konwergencja realna a konwergencja nominalna.....	84
Trzy dekady dywergencji UE–USA.....	86
Historia dywergencji UE–USA	86
Historia elementów systemu instytucjonalnego i polityki ekonomicznej USA.....	87
Zapis niektórych elementów „socjalizmu finansowego” USA	90
Keynesizm w dobrych czasach	91
Ogólna charakterystyka UE	93
Sukcesy UE	93
Słabości UE	94
Porównanie relatywnych słabości i osiągnięć USA i UE.....	96
Porównanie instytucji rynku pracy, nierówności dochodów i technologii USA i ich głównych konkurentów ekonomicznych: 2003, 2004	96
Kontrowersyjne instytucje UE	99
Propozycje naprawy Paktu Stabilności i Wzrostu.....	100
Koszty redystrybucyjnego modelu ochrony społecznej	102
Efekty przyspieszonego starzenia się społeczeństw UE	105
Odpowiedzialne systemy zabezpieczenia społecznego oparte na oszczędnościach przyszłych beneficjentów	107
Modele Indywidualnych Rachunków Ubezpieczenia (IRU) od przewidywalnych zagrożeń	107
Ryzyko dożycia zaawansowanego wieku: indywidualne rachunki emerytalne (IRE)	108
Ryzyko bezrobocia: rachunki oszczędnościowe zabezpieczające przed ryzykiem bezrobocia.....	111
Ryzyko choroby lub utraty zdrowia: „indywidualne rachunki na ochronę zdrowia” (IROZ).....	113

Część II

Konwergencja gospodarcza, byłe kraje socjalistyczne Europy Wschodniej i Azji Centralnej a stare i młode tygrysy gospodarcze Pacyfiku (i Irlandia)

Zróznicowany stopień fiskalizmu w byłych krajach socjalistycznych Azji Centralnej i Europy Wschodniej	119
Sposoby walki z fiskalizmem.....	131
Redukcje wydatków sektora publicznego	131
Redukcje i reformy podatków	131
Wysokość klina podatkowego i jego konsekwencje	133

Systemy emerytalne w grupie byłych krajów socjalistycznych (BKS).....	137
Systemy ubezpieczeń medycznych w grupie BKS.....	139
Aneks V. Sposoby przywracania równowagi budżetowej w byłych krajach socjalistycznych: 1996–2004, % PKB.....	141
Redukcje fiskalizmu a tempo konwergencji	143
Niewielki, ambitny „tygrys celtycki”: Irlandia, 1987–2007	143
Niewielkie ambitne były „demoludy”	145
Dalekowschodnie kraje o relatywnie wysokim poziomie rozwoju	154
Japonia.....	154
Korea Południowa.....	158
Singapur	160
Hongkong.....	165
Nowa Zelandia	166
Australia	169
Niski stopień fiskalizmu „tygrysów gospodarczych” a efektywność ekspansywnej polityki fiskalnej.....	173
Model szwedzki	175
Aneks VI. Miejsce Szwecji i Polski według dwóch rankingów międzynarodowej konkurencyjności ekonomicznej i instytucjonalnej	177

Część III

Fiskalizm i konwergencja a konkurencyjność polskiej gospodarki

Ewolucja fiskalizmu w Polsce: 1937–2007	183
Poziom rozwoju gospodarczego Polski a fiskalizm.....	185
Nieskuteczność reguł ograniczania wydatków publicznych w Polsce.....	189
Dywergencja UE w stosunku do USA i mniej korzystne aspekty członkostwa Polski w UE	191
Niekorzystny wpływ UE na RP.....	191
Tempo konwergencji gospodarki polskiej.....	194
Relatywnie silne strony gospodarki polskiej	196
Sukcesy transformacji ustrojowej	196
Nowy system emerytalny w Polsce.....	198
Napływ zagranicznych inwestycji bezpośrednich (ZIB)	200
Inne relatywne sukcesy polskiej transformacji	200
Relatywnie słabe strony gospodarki polskiej.....	201
Konwergencja a międzynarodowe wskaźniki konkurencyjności Polski.....	201
Aneks VII. Dziedziny gospodarki, polityki, kultury i nauki itd., w których konkurencyjność Polski jest niska.....	208
Koszty rozwojowe nadmiernych transferów społecznych.....	210
Publiczne transfery społeczne a nakłady na infrastrukturę	210
Wydatki społeczne a spadek stopy oszczędności	211
Wydatki państwa a inwestycje prywatne	211
Wydatki społeczne a przedsiębiorczość	212

Zasiłki bezwarunkowe a zatrudnienie w szarej strefie	212
Wysoki klin podatkowy.....	212
Stary system emerytalny	213
Wczesne emerytury i zasiłki przedemerytalne.....	214
Wczesne emerytury a wykształcenie emeryta.....	215
System ubezpieczeń rolników (KRUS).....	217
System ubezpieczeń osób niepełnosprawnych.....	217
Fiskalizm a dewastacja polskiego rynku pracy.....	219
Elementy słabości instytucjonalnych – streszczenie.....	222
Nierealizowane zalecenia instytucji międzynarodowych: OECD	227
Wnioski.....	228
Rekomendacje.....	230
 Aneks AI. Elementy teorii mikroekonomicznych kosztów społecznych opodatkowania	 236
Aneks AII. Miary strat martwej wagi	239
Bibliografia	246
Spis tabel i wykresów	253